

Informatienota voor de raad

Datum 28 augustus 2022

Onderwerp	Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder G. Rots

Informant N. van Oostveen/J. Rengers/H. Selles/J. Blom

Afdeling Concernstaf

Bijlagen

1. Reactie van het college van B en W gemeente Zwolle op Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle
2. Begeleidende brief Stuurgroep Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle
3. Zwolle Concept Onderzoek Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle versie 1.3
4. Strategieboek versie 1.3

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De concept Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle en de reactie van het college op het concept.

Datum 28 augustus 2022

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Regio Zwolle werkt, als samenwerkingsverband van 22 gemeenten en vier provincies, samen met het Rijk en het Waterschap Drents Overijsselse Delta aan de toekomst van de regio. In 2021 is gezamenlijk gestart met onderzoek naar stedelijke en klimaatopgaven voor de regio. Het onderzoek richt op de samenhang tussen ontwikkeling en de unieke landschappelijke, stedelijke, economische, cultuurhistorische en sociale kwaliteiten van onze regio. Op basis van dit onderzoek wordt een Verstedelijkingsstrategie voor de regio ontwikkeld. In samenhang met het verstedelijkingsonderzoek is in 2022 gestart met een specifiek onderzoek naar de bereikbaarheid van de stad Zwolle en omgeving. Dit is het zogeheten gebiedsgericht MIRT Onderzoek als vervolg op het MIRT-onderzoek A28 Amersfoort-Hoogeveen wat in 2019 is afgerond.

De verstedelijkingsstrategie en het MIRT-onderzoek maken het mogelijk om toekomstgerichte afspraken te maken tussen Rijk en regio over de klimaatbestendige ontwikkeling van onze regio, mede in het licht van ambitieuze beleidsvoornemens van het huidige Kabinet voor onder andere de aanpak van het landelijke woningtekort en de mobiliteitstransitie.

U bent in de afgelopen anderhalf jaar op verschillende wijzen geïnformeerd over de uitkomsten van de verschillende fasen van het onderzoek. Via informatienota's, webinars (meest recent op 7 juli 2022), inloopmomenten en informerende sessies in de gemeenteraad. Op 27 september 2022 wordt u middels een technische briefing bijgepraat over de voorliggende concept Verstedelijkingsstrategie.

In juni 2022 heeft de bestuurlijke stuurgroep, verantwoordelijk voor de begeleiding van de onderzoeken, de concept verstedelijkingsstrategie vastgesteld. De stuurgroep heeft alle colleges in de regio verzocht een reactie te geven op deze concept Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle. Wij hebben onze reactie in juli afgegeven aan de stuurgroep en bijgevoegd bij deze nota. De stuurgroep heeft de reacties verzameld en zal eind september 2022 een bijgestelde versie vaststellen. Wij bieden u hierbij het laatste concept aan, versie 1.3. Dit is dus nog niet de definitieve versie. De definitieve versie zal dus nog op een later moment komen (zie ook onder 'Vervolg').

Kernboodschap

De concept Verstedelijkingsstrategie geeft inzicht in de ontwikkelprincipes en ontwikkeluitdagingen voor de klimaatbestendige ontwikkeling van de Regio Zwolle voor de stedelijke thema's wonen, mobiliteit en economie. Leidend daarin is de strategie van de ontwikkeling van 'Warme Harten'. Zwolle is hét stedelijke 'Warme Hart' voor de hele regio met unieke kwaliteiten en kenmerken binnen én voor de regio. Door verdere groei kan Zwolle haar unieke stedelijke kenmerken versterken en verder ontwikkelen in het licht van de aanpak van woningtekort en de noodzakelijke mobiliteitstransitie. Ook kan Zwolle haar brede maatschappelijke waarde voor de regio en als Netwerkstad in Nederland verder vergroten. Het onderliggende onderzoek bij de Verstedelijkingsstrategie laat dat zien. Tegelijkertijd moet de stedelijke ontwikkeluitdaging passen bij de ontwikkelkoers die Zwolle voor zichzelf ziet in het licht van de brede welvaart die we nastreven.

Wij onderschrijven de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle als samenwerkingsbasis voor wederkerige afspraken tussen Rijk en Regio Zwolle en binnen de regio. Wij willen ons verbinden als betrokken samenwerkingspartner aan de strategie en ons inspannen om deze strategie samen met de regionale en landelijke partners op te volgen in concrete gebiedsprogramma's en themagerichte uitwerkingen. Voor de doorwerking van de Verstedelijkingsstrategie in gemeentelijk kaderstellend beleid

Datum 28 augustus 2022

komen wij bij u terug met nadere voorstellen over wanneer en hoe we besluiten over locatie en kwaliteiten van nieuwe woon- en werklocaties.

Toelichting

Warme harten in een klimaatadaptieve delta

De Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle is getiteld 'Warme harten in een klimaatadaptieve delta'.

Hieronder is deze strategie samengevat aan de hand van:

- de opgaven waar de verstedelijkingsstrategie een antwoord op moet vormen
- de ontwikkelprincipes waarmee richting wordt gegeven waarlangs opgaven worden opgelost
- de ontwikkelprogramma's waarin meer concreet aan oplossingen voor de opgaven wordt gewerkt in een samenwerking tussen Rijk en regio. Deze ontwikkelprogramma's zijn samengebracht in één ontwikkelpad voor de regio als vervolg op de doorwerking van de verstedelijkingsstrategie

De Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle is in lijn met onze Omgevingsvisie "Ons Zwolle van Morgen".

Hoofdoggaven en doelen

We onderscheiden vier hoofdoggaven voor de regio met een doorkijk tot circa 2040:

- 1) Woningbouw (accommoderen van de ontwikkelopgave waarbij groen meegroeit, behoud van huidige ruimtelijke kwaliteit op basis van een klimaatadaptieve strategie)
 - Aanpak: naar vitale steden en dorpen, door te bouwen waar de mensen zijn.
- 2) Economie (versterken van concurrentiekracht Regio Zwolle door een sterk en duidelijk economisch profiel in combinatie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat)
 - ➔ Aanpak: naar een conjunctuurbestendige economie, door differentiatie en verbeterde uitwisseling.
- 3) Mobiliteit (bereikbaar houden van huidige en toekomstige economische toplocaties op regionaal en nationaal niveau in combinatie met een goed functionerend daily urban system)
 - ➔ Aanpak: naar een efficiënt en duurzaam regionaal mobiliteitssysteem door de mobiliteitstransitie te versnellen.
- 4) Water & Klimaat (benutten en versterken van huidige en toekomstige ambities op het gebied van leefbaarheid, natuurinclusiviteit, landschap en energietransitie)
 - ➔ Aanpak: naar een klimaatbestendige delta door sponswerking van het bebouwde gebied te vergroten én in het regionale watersysteem te vergroten.

Ontwikkelprincipes van de warme hartenstrategie

Voor de ontwikkeling van de 'warme harten' zijn de volgende ontwikkelprincipes bepaald. Dit was de uitkomst van fase 2 van het onderzoek, waarover eind 2021 bent geïnformeerd. Deze ontwikkelprincipes zijn benut om gebiedsgericht de verschillende typen 'warme harten' (Zwolle, middelgrote kernen, vitale kleine kernen) nader te verkennen in de derde fase van het onderzoek. Het betreft de volgende principes

1. Wees zuinig met ruimte
2. Klimaataanpak bij de bron
3. Nieuw helpt bestaand
4. Passend woonaanbod
5. Lopen, fietsen en OV
6. Werk aan economisch elan
7. Lokale identiteit

Datum 28 augustus 2022

Op basis van de verkenningen zijn regionale gebiedsprogramma geïdentificeerd. Daarnaast zijn twee regionale systeemopgaven in beeld gekomen waarvoor op hoofdlijnen ook een programma is gedefinieerd. We lichten deze navolgend kort toe. Ook is de conclusie getrokken dat voor economie behoefte is aan een ruimtelijke economische visie voor de hele regio, dus gemeente én provincieoverstijgend.

Regionale gebiedsprogramma's en systeemopgaven

De ontwikkeling van de regio vindt plaats op verschillende schaalniveaus van warme harten. In de verstedelijkingsstrategie worden daarom de volgende programma's onderscheiden.

- Stedelijk Zwolle: kwalitatieve schaa sprong waarin de vier hoofdopgaven worden gecombineerd | 15-25.000 woningen; tot 20.000 banen in de periode 2040 en met inbegrip van doelstellingen en ambities van onze Omgevingsvisie
- Karakteristieke Stationsomgevingen: focus op verdichting en functiemenging en verblijfskwaliteit voetganger en fietser in stationsgebieden van middelgrote kernen | 9-12.000 woningen; tot 7.000 banen.
- Gezonde buurten: verduurzaming, vergroening en update woonbuurten met behulp van verdichting | 9-12.000 woningen; tot 7.000 banen.
- Vitale kernen: nieuwbouw in alle kernen met aandacht voor lokale identiteit, vitaliteit en klimaatopgaven | 10-12.000 woningen; tot 3.200 banen.
- Krachtige binnensteden: in aanvulling op vitale kernen en stationsomgevingen.

Naast deze programma's worden twee systeemopgaven voor de regio onderscheiden:

- Regionale mobiliteitsstrategie (in samenhang met opvolging uitkomsten MIRT onderzoek)
- Regionale sponsstrategie (in samenhang met NOVI en Nationaal Programma Landelijk Gebied)

Voor deze regionale programma's en opgaven is samenwerking nodig tussen Regio en Rijk, tussen gemeente en Rijk en in samenhang met afspraken tussen gemeenten, Provincie(s) en Waterschap(en) binnen de regio. In het bijzonder voor Zwolle zijn de beide systeemprogramma's én het programma Stedelijk Zwolle van belang.

Ontwikkelprogramma Stedelijk Zwolle

Samengevat zijn de kenmerken van dit programma:

- "Een Warmer hart voor de hele regio"
- Stevige verdichting en vergroening van het historisch centrum, het stationsgebied en langs delen van de stedelijke ring (in lijn met de Omgevingsvisie "Ons Zwolle van Morgen")
- Toename in stedelijkheid, bijzonder en uniek woonmilieu voor de hele regio.
- Randvoorwaarde: de mobiliteitstransitie in Zwolle en regio komt snel op gang. Met (infra)voorzieningen én flankerend beleid.

De potentiële ontwikkelvolgorde voor stedelijke woon- en leefmilieus uit de strategie voor ontwikkelgebied Zwolle is op grond van de meervoudige opgaven en kansen:

- 1) Binnenstad en stationsgebied (Omgevingsvisie)
- 2) Gezonde stadsbuurten (nieuw, op basis van Stadsscans zoals afgesproken bij vaststelling Omgevingsvisie)
- 3) Ceintuurbaanzone (nieuw, voor de lange(re) termijn waarin samenhangend een gebiedsontwikkeling gericht op alle verstedelijkings thema's op gang komt)

Datum 28 augustus 2022

- 4) Nieuwe stedelijke uitbreidingen (nieuw, afhankelijk van ambities en opgaven voor middellange en lange termijn)

Voor de uitgebreide toelichting op de gehele strategie verwijzen wij naar de bijlage.

Collegereactie op de concept strategie

Wij hebben actief geparticipeerd in het onderzoeksproces en wij zien een prachtig concept resultaat in het licht van onze gemeentelijke ambities. Wij kunnen veel verbanden leggen tussen de Strategie en de stedelijke koers in onze Omgevingsvisie en ons nieuwe coalitieakkoord. Dat geeft veel vertrouwen voor de gezamenlijke inspanning van de bestuurlijke partners om Zwolle als stedelijk warm hart van de regio verder te ontwikkelen. Om de strategie en koers van en voor de regio te versterken, met ons als stedelijk hart, hebben wij samengevat de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Verstedelijking is een belangrijke drager voor brede welvaart; de sociaal maatschappelijke aspecten van de verstedelijking mogen sterker worden benadrukt
- Borgen van betrokkenheid van inwoners en bestuurders voor meer betrokkenheid bij en steviger commitment aan de groeiopgaven bij de opvolging van de verstedelijkingsstrategie
- Balans en wisselwerking tussen kleine en grote gemeenten in onze regio en Zwolle
- Ontwikkelprogramma economie gerichte op ontwikkelmogelijkheden van zowel regio als Zwolle
- Borgen van draagvlak en aanpak met alle betrokkenen gemeenten mede gelet op een goede samenwerking binnen Regio Zwolle

Wij hebben aangegeven graag onze bijdrage te leveren aan een succesvolle afronding van de strategie en het ontwikkelpad. In dat kader zien wij ook een gesprek met u als waardevol om richting te geven aan het vervolg op deze strategie. Wij kijken uit naar het voorzetten van de samenwerking met Rijk en Regio.

Consequenties

De definitieve Verstedelijkingsstrategie vormt de afronding van fase 3 van het onderzoek en deze zal naar verwachting aanleiding geven tot het maken van nadere afspraken in BO MIRT in november van dit jaar. In het BO MIRT worden door het Rijk op landsdelig niveau afspraken gemaakt over ruimtelijke én mobiliteitsopgaven. Dit geeft vervolgens richting aan afspraken tussen Rijk, Regio en gemeente Zwolle over de uitwerking en opvolging van de verstedelijkingsstrategie.

Het proces van de ruimtelijke uitwerking van de strategie en de daaruit volgende ruimtelijke keuzes (bijvoorbeeld over woningbouwlocaties) wordt door gemeenten opgepakt, waar nodig met de andere bestuurlijke partners. In deze uitwerking kunnen nadere (financiële) afspraken met partners worden gemaakt. Het komende jaar start hiervoor het gemeentelijke proces, wat kan leiden tot een aanpassing van, nadere uitwerking van of aanvulling de gemeentelijke omgevingsvisie 'Ons Zwolle van Morgen'.

Financiën

Deze nota heeft geen financiële consequenties.

Communicatie

Communicatie over de Verstedelijkingsstrategie is gelopen via Regio Zwolle. In dat kader zijn verschillende webinars gegeven waarvan op 7 juli de laatste voor de raden en de staten. Alle gegeven webinars zijn terug te kijken op de website van Regio Zwolle via deze link:

<https://regiozwolle.info/verstedelijkingsstrategie>. Ook zijn maatschappelijke partners uit de gehele regio betrokken via een Bestuurlijk Maatschappelijke Advies Groep (de bestuurlijke en maatschappelijke adviesgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle overheden zoals gemeenten, provincies en

Datum 28 augustus 2022

waterschap(pen) in de gebieden, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties vanuit verschillende velden op bestuurlijk niveau). De bestuurlijke reactie van ons is onderdeel van het onderzoeksproces.

De Verstedelijkingsstrategie geeft richting aan de uitwerking en vertaling in gemeentelijk beleid (en provinciaal en rijks-beleid). Een participatiestrategie voor de doorwerking van de uitkomsten uit het onderzoek Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle in ons gemeentelijk beleid wordt te zijner tijd in die betreffende beleidsvoorstellen opgenomen.

Op de pagina [Verstedelijkingsstrategie](#) van de Regio Zwolle vindt u een overzicht van alle gepubliceerde stukken, veel gestelde vragen, nieuwsupdates en verdiepende informatie.

Vervolg

U wordt tijdens een technische briefing op 27 september 2022 geïnformeerd over de strategie en onze reactie. Deze nota biedt daarvoor een samenvatting. De colleges van gemeenten en provincies worden in oktober in de gelegenheid gesteld om definitief in te stemmen met de strategie, alvorens begin november 2022 de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle in combinatie met het gebiedsgerichte MIRT onderzoek Zwolle en omgeving geaccordeerd wordt in het overleg met het Rijk in BO MIRT.

Om u in de gelegenheid te stellen om, indien gewenst, in oktober een debat te kunnen voeren over de uitkomsten van het onderzoek, heeft u bij deze informatienota de laatste conceptversie (1.3) ontvangen. In die versie zullen nog redactionele wijzigingen kunnen plaatsvinden alvorens de definitieve versie wordt vastgesteld door de regionale stuurgroep eind september 2022. Uiteraard ontvangt u ook de definitieve versie. Wij zullen in oktober namens ons college (en uw raad gehoord hebbende) onze definitieve reactie geven aan de regionale stuurgroep.

Wij zijn hard bezig om ervoor te zorgen dat er de komende jaren veel betaalbare woningen kunnen worden gerealiseerd. Hiervoor werken wij samen met Rijk-Regio-Provincie in het kader van woondeals, -impuls en investeringen in de mobiliteitstransitie.

In het BO MIRT van het najaar 2022 worden ook afspraken gemaakt over het grootschalig ontwikkelgebied Spoorzone Zwolle en worden de uitkomsten van versnellingsacties gericht op woningbouw en mobiliteit verankerd. Deze hebben een relatie met de Verstedelijkingsstrategie, gelet op budgettaire mogelijkheden bij het Rijk. Over de voortgang en inhoud van deze afspraken zullen wij u nader informeren in een separate nota, zoals wij dat recent hebben gedaan met betrekking tot uitkomsten van de 1^e ronde van de versnellingsactie woningbouw en bereikbaarheid.

Over het proces van het vervolg van de Verstedelijkingsstrategie en hoe deze uitmonden in keuzes die we als gemeente verankeren in onze Omgevingsvisie komen wij op afzienbare termijn (najaar 2022) met een voorstel aan uw raad.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 28 augustus 2022

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer